

КАТАЖИНА ШВЕДА

ЛЕПЉИВЕ ГРУДВЕ

— васил —

сећам се како је корпом разбио баби главу

а вене које су у њему вијугале као река
осушиле су се за време летње суше

— стављамо себи —

— стављамо себи у уста комаде пурпура
можда смо стога овде
они се савијају премда род никада није био само заслуга земље

стављамо себи у уста лепљиве грудве
срчемо их деликатно као домаћу ракију
користимо све узајамно
на нас дува ветар иза тихе воде

можда смо овде само због тога да их не буде
стављам ти на очи пејзаж
велиш поток велиш хладан као пасји син

прагови уместо клупа и клупе уместо прагова
велиш да васил реагује само на базиле

— дом —

несигурним кораком враћаше се кућама
из далеких похода добровољних исељавања
место насељавања дрвена зграда
место рођења пећ

знам таква места

бејаш у таквим местима с погледом на планине
с погледом или без њега на таквим родним местима бејаш
од рођења обележавах их као пас

— !! —

велиш васил више не реагује на базила
ставио си му на прозор лавор хладне воде

— катранција —

пропих у себи последње побуде онај ветар ме трзао
ишчупао из мене последњи опрост држао сам се још увек грчевито
дрвени табурет климаше се на прагу
и већ једном ногом бејаш искупљен

старице запомагаше јер су такви греси само лепљива смола
кацу пуну пакла за живота возио сам колима с лотрама
осећао сам њихов предукус
попут прикачене грбе

не *поједе* хлеб али *испи* вотку
не *запριзе* беду али *попи* тугу

шума мирисаше на катран а терпентин осмуђиваше му руке
испушташе клобуке дима меке попут јастучића
старији чешљаше перје сваке зиме
свих оних година

стављајте га опрезно да не поцрни

– намештај од црнила –

утопио се у селу он га је преко њега видео
приковао се целом својом тежином за земљу
за ону земљу

једини траг који је оставио без узбуђења
све могаше да прећуткује
било не желећи било у зависности од дана
израсли неуредно на челу као знак свога дела
обитовали у његовој црној бради
у инат правили себи гнезда

причали да се лагано преображавао из тела
да ћемо видети када га више не буде
клубу испред куће празну и нападну попут флашице

мачка се мазила са сенком
још дуго након...

– паперје –

грла гусана без завршетка
нагло откинута у двотактном гакању
патриотски снег растанак с главом
знак дисања на крају те фразе

замењен у бездах као мисао о пролазности
кад је глава на пањчићу украшена кљунићем
у последњем заносу препушта се тренутку

тело без главе с грчевитим покретима
још се точак окреће по оси дворишта
пере бело паперје перјаног јастука
а снови о умирању сањају се сањају се

а ја чак не знам откуд и због чега не знам
бојећи се машћу мажем колена лактове

– богиње –

душе старих праља у потоцима у непознатом
гацају до колена перу *риџе* млохавих грудију
кришом их посматрају момци из села
квасећи се

удубљују се у бело прање свештеник измилео испред куће
вечна му слава

устају котрљају точкове млохавим прсима
перу *гроњке* у сну носе мртвачки ковчег
момци из села

видели старе наге праље до колена у крви
њихове дуге врећасте груди
ударале у камен

старе наге праље не имадоше пракљаче

– жакетићи од порхета –

у дивљим баштама киселе папирнате јабуке
несигурном руком потписана четири хектара
наслеђа унукама

на плотовима сушиле се знојаве кошуље у виду полумесеца
изложене ветру с обзиром на разврат попут испупчених усана

деца се рађала у јеленским горама једно за другим у преступним
годинама
дозивао сам их као вукове из шуме освајао их као властите
јели ми из руке остатке одузете земље

појављивали се на прозорима означајући смрт
није било жртава осим у оним кућама
кунем се у овдашњег бога
далека им бејаху она места

— дивљи исток —

стари људи попут јабуке на стаблу које ветар
ишчекиваше
младе закопаваше испод дрвета
тамо ће их лизати земља излизаће им
ране по рањивом стрњишту

говорила му је мајка говорила му је бака
а нико ништа није рекао

они тамо су одлазили још полагаоније
као да су се бојали да ће им нешто одузети
да неће затрпати где треба

ишчекују

људи у шумама још дуго су урлали премда се већ смркло

— мајка —

бити дужан земљи да ли је могуће не бојати се тога
посејати у њу семе очекивати да изникне
да ће бити деликатна када у њу уђеш
бићеш дужан себи прегршт крхке материје
указиваћеш поштовање канапу на грани
у извесном случају
крашћеш њено корење крстићеш га очевином
потом оплодићеш плодове из утробе
отимаћеш
копаћеш
браздаћеш

гроб домом ћеш назвати у њему лагано сазреваћеш
вероваћеш да ће крајем лета они доћи
и потврдити да тамо сигурно постоји
нешто сигурно и да тако мора бити
слано горко јетко

– у туђини –

месни бог мазаше им машћу веће парче хлеба
лежаше у потоцима да се не би лишили сећања
посећивала их је као сенка која није скраћивала канап
који се продужавао
пунили су џепове зрневљем чежње
младима су смолом лепили уста да не сматрају
туђу земљу властитом нећеш имати
другу кућу осим оне једне
настајала су предсказања као током ивањданске ноћи
такве бајке приповедали су деци уочи спавања
да ујутру кад отворе очи
никада не буду на своме

– реке куја –

ти тренуци бејаху за нас најинтимнији
тихи гласови жена њихови одрази у води
имадоше еластична тела попут гране јасена
еластична као ружичаста леска без длачица

пси су желели да им лижу сваки прилив Висле

умиљаваше се лукаво у мраку
када бејаше светло излазише из мрака

ти тренуци бејаху за нас најинтимнији

тела нагих жена витка попут дивље трешње
вијугава као Швјежувка подлокана Вислоком
лишена паперја умиљаваше нам се

најчешће у сумрак

тела имадоше клиска као пастрмке у потоцима

– guacamayo –*

шарени врапци одлећу у хладне земље
опоре као што је наша мрачна од чађи
шарени врапци на крововима наших штала
и ближе им је него даље
и даље им је и више неће бити иза међе

држим у шапи и не испушта се одавде нико
даље него иза суседовог плота границу представља шума
не излазим изван свог лепљивог угла
границу ми представљају други

кључају испод снега оно што ми нисмо стигли

не прихрањујемо их јер сами имамо мало

хлеба и масти

– guajira –

ископанање последњи гео

лица русинске деце у пепелу деца с прљавим ноктима
такви дани вукли су се на коленима
прљави ходочасници пагански обреди

љубио сам се са земљом
стављао сам влажан језик у отворене бразде
троми ритуал тежња ка врху

тако су наложили редови
тако су нам налагале наше мајке тако су им налагале наше баке
сагнутим женама виделе су се груди

такви дани долазе к мени у њихово уобичајено време
скидају одећу мажу се лојем захтевају поштовање

Превела с пољског
Бисерка Рајчић

* Лековит јужноамерички чај популаран и на осталим континентима. –
Прим. прев.